

Waar is de echte Yellow Transparent gebleven?

In ons zomernummer staat een stukje over de Yellow Transparent, de appel op de omslag van dat nummer. Hennie Rossel wees ons op zijn artikel in het blad *De Slanke Spil*, van het Fruitteeltmuseum, te Kapelle. Dit werpt een enigszins ander licht op die appel.

Bij toeval kregen wij enkele jaren geleden een artikel onder ogen van A. Ide, destijds directeur van de vermaarde G.A. van Swieten Tuinbouwschool te Frederiksoord, dat al in 1896 in het Tijdschrift voor Tuinbouw, No.1, was gepubliceerd.

Hij behandelt in het bewuste artikel een nieuwe, aantrekkelijke Amerikaanse appel, verkregen onder de naam Yellow Transparent. De bewuste appel was volgens hem enkele jaren daarvoor in ons land ingevoerd door de firma Groenewegen, Boomkweekers, te De Bilt.

Rond 1900 verscheen er in Nederland ook een appel onder de naam Yellow Transparent, syn. Transparente Blanche, Transparent Jaune en White Transparent. In Zeeland kent men deze appel onder de naam (Blanke) Madeleine, terwijl wij die

in Oost Nederland kennen als de St. Jaopik's appel. In Duitsland, waar deze appel al sinds het midden van de 19e eeuw zou zijn geteeld, kent men haar onder de naam Weisser Klarapfel. Ze zou met gelijksoortige Russische appels naar verluidt afkomstig zijn uit een van de Baltische Staten (Letland).

Wanneer precies deze appel in Nederland is verschenen, is onduidelijk. Vast schijnt wel te staan dat zij al in 1852 door boomkweker Wagner in Riga geleverd was aan de Franse boomkweker Leroy, in Angers. Ze zou vervolgens rond 1900, vanuit Frankrijk, in Nederland zijn geïntroduceerd, maar op welke wijze en door wie is, voor zover ik heb kunnen achterhalen, niet bekend. Nooit eerder hadden wij in assortimentslijsten, noch in de

pomologische literatuur, noch bij overlevering, van enig naamconflict in dit geval gehoord. Ook was dit ogenschijnlijke naamconflict bij ons, hoewel ik er aanvankelijk door gefascineerd was, destijds bij mij op de achtergrond geraakt.

Toen ik, teneinde een probleem van naamgeving van een geheel ander appelras te verhelderen, onlangs bij een van mijn naspeuringen in de pomologische literatuur op een korte beschrijving van de eerder genoemde en kennelijk al door Ide behandelde Yellow Transparent stuitte, ging er weer een lichtje bij mij branden.

In het onvolprezen pomologische meesterwerk, *The Apples of New York* (Beach et al., 1905) was er door Beach namelijk een appel onder de naam Yellow Transparent beschreven die volgens hem in 1870 door de United States Department of Agriculture geïmporteerd was uit Rusland.

En dat was op zichzelf nog niet iets dat echt onze aandacht trok, ware het niet dat hij deze in een vergelijking betreft met een elders in dat handboek genoemde, laten we voor het gemak maar zeggen, 'Europese Yellow Transparent'. Die appel wordt aldaar met de naam Thaler aangeduid, met als synoniem - zeer verwarrend - Yellow Transparent. Wat ons in het bijzonder interesseerde, was de expliciete behandeling van de gevoeligheid voor ziekten, met name vruchtboomkanker, van de Thaler, kennelijk ook wel aangeduid als Charlottethaler. 'Zijn' Amerikaanse Yellow Transparent zou daar volgens hem niet door worden aangetast.

En het was juist deze laatste eigenschap die in Frederiksoord ook door Ide was waargenomen en expliciet benoemd, hetgeen er nog weer eens op zou kunnen duiden dat Ide het inderdaad over deze appel had.

Nog zouden wij niet overmatig geïnteresseerd zijn geraakt in deze appel, ware het niet dat wij al vele jaren een appel in onze collectie hebben die niet of nauwelijks te onderscheiden is van de ons allen hier te lande onder die naam bekende Yellow Transparent, behalve dan in haar ogenschijnlijke ongevoeligheid voor vruchtboomkanker!

Wij hadden deze steeds gehouden voor een (natuurlijke) zaailing van de ons bekende Yellow Transparent die (bijna) soortecht in deze vermoede zaailing was teruggekomen, maar dan wel met een hoog niveau van resistentie tegen vruchtboomkanker. Overigens hebben we deze appel, vanwege genoemde zeer nuttige eigenschap, die zij mogelijk had meegekregen van een resistente, overigens onbekende vader, wel in collectie gehandhaafd.

Conclusie: wij hebben hiermee waarschijnlijk de Amerikaanse, dus echte Yellow Transparent in handen, daarbij de regels van anciënniteit voor de rechtmatigheid van naamgeving volgende. De Europese zou derhalve beter met de naam Transparente Jaune kunnen worden aangeduid. Toch zijn wij niet geheel

overtuigd. Ik zou graag van lezers reacties ontvangen over vermeende resistentie tegen vruchtboomkanker in een appel die men eens als een Yellow Transparent had verworven. Waarom H. de Greeff, leeraar aan dezelfde G.A. van Swieten Tuinbouwschool te Frederiksoord, in zijn serie Onze Appels en Peren, uitgegeven gedurende de jaren 1905-1908, de dus al in Fredriksoord aanwezige, Amerikaanse Yellow Transparent, niet vermeldt, zal wel altijd een raadsel blijven.

Hennie Rossel

Nieuwsbrief voor de donateurs van de Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum in Kapelle

De Slanke Spil

Nummer 24, maart 2015

COLOFON
De Slanke Spil is een uitgave van de Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum in Kapelle

Opdracht: 320 exemplaren
Bekendmaking: NL88RA00331554790
Vrienden: rouwelijk@hs.net
E-mail:

Museum: Annie MS Schmitzweg 1
Adres: 4821 PM Kapelle
Tel/fax: 0118 34 49 04
E-mail: info@fruitteelmuseum.nl
Website: www.fruitteelmuseum.nl

In dit nummer:

Voorwoord	1
Jaarprogramma 2015 Fruitteeltmuseum	2
Gevoel de collectie	2
In de aanleiding	3
Fest van herkenning	4
Korte berichten	5
Waar is de echte Yellow Transparent gebleven?	5
Over de collectie	6
Wensen voor collecties van Fruitteeltmuseum	7
80-jarige quits	7
Wat is altijd al had moeten weten over het nut van peren-mes	8
Het paasje van Ko	8
Fruitrecepten	8
Rabobank klubbascampagne	8

Voorwoord
Nummer 24 van de Slanke Spil staat dit keer vol met nieuws, interessante verhalen en artikelen. De vrienden zullen we bedanken, want zonder jullie inbreng geen Slanke Spil!
In de vorige uitgave zijn we vergeten onze sponsor de DMT uit Kapelle te bedanken voor het verstrekken van de BRQ, nogmaals veel dank aan de fam. Van Boven!
Het bestuur van de Vrienden is aangevoerd met Leo Naauwenhagen, hertelijk welkom.
Als we de jaargang bekijken is er ook dit jaar weer veel te beleven in en om het Fruitteeltmuseum, houd de website goed in de gaten.
We spreken de hoop uit dat we een mooi museumjaar tegemoet gaan en dat we samen van U in het Fruitteeltmuseum mogen ontmoeten en spreken.

Veel leesplezier!
Cathien Kotte

Jaarprogramma 2015 Fruitteeltmuseum

za 23 mei	Concurs enten en omklemstrategie
za 28 mei	Specuiscurs steenfruit, deel 1
di 31 mei	Lezing Vrienden over 'Ongediertebestrijding en alles wat daarbij kijkt' door Peter Traas

De Slanke Spil Nieuwsbrief voor de donateurs, maart 2015

Bron

Nieuwsbrief voor de donateurs van de Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum in Kapelle De Slanke Spil Nummer 24, maart 2015 Zie: <http://tinyurl.com/opv6yqx>

Naschrift

De Yellow Transparente is zeer gevoelig voor vruchtboomkanker. Het verhaal van Hennie Rossel is ingegeven door zijn constatering dat hij een appel in zijn collectie heeft, die niet te onderscheiden is van de Yellow Transparent zoals wij die allemaal kennen, maar die totaal niet gevoelig is voor vruchtboomkanker, wat verwondering bij hem wekte. In de Fruithof in Frederiksoord staat er een Yellow Transparent die daar ook ongevoelig voor is. Of die appels tot een mutant behoren, of een zaailing, zijn, of een verwant ras is, dat ook uit diezelfde Baltische Staten komt, is een kwestie om er ooit eens dna-onderzoek op los te laten.